

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของโรงเรียนสารภีพิทยาคมในการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ศึกษาในกลุ่มประชากรซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และแบบสอบถาม ข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถนำมาวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนโดยวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยงโดยใช้ SWOT Analysis ของโรงเรียนตามประเด็นที่ศึกษา และประเมินความเป็นไปได้ในการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ตามองค์ประกอบขององค์การอนามัยโลกที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

1. นโยบายสุขภาพของโรงเรียนสารภีพิทยาคม อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการกำหนดนโยบายสุขภาพ มีความชัดเจน มีทิศทางที่แน่นอน และใช้วิธีการแบบผสมผสาน ทั้งเชิงรุกและเชิงรับ มีการ ประกาศใช้เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน ตลอดจนมีองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาค เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานแบบพหุภาคี ซึ่งเป็น สิ่งที่จะทำให้การส่งเสริม สุขภาพของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและชุมชน ประสบผลสำเร็จ คือการมี สุขภาพดี มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน พบว่า ภาครัฐและเอกชนในชุมชนได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ ตลอดจนมีอุปกรณ์ให้มีความพร้อมและเพียงพอ ตลอดจนมีการดูแล รักษา ทำนุบำรุง ให้มีสภาพใช้การได้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ร่วมกับการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี เอื้อต่อการเรียน การสอน และการทำงานของบุคลากร ใน โรงเรียน แต่ในบางจุดยังพัฒนาไปไม่ถึง เช่น สภาพโรงอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ การกำจัด น้ำเสียของโรงอาหาร โดยการสร้างบ่อดักไขมันเพื่อทำการดักไขมันก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงในท่อ ระบายน้ำของโรงเรียน ทางโรงเรียนจึงต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพด้วยกิจกรรมที่มี ส่วนร่วมของทุกคนในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

3. สิ่งแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน พบว่า ทางโรงเรียนมุ่งเน้นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ตลอดจนการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นการประสานงานกันระหว่างโรงเรียนและชุมชน ก่อให้เกิดเจตคติและค่านิยมที่ดี เกิดความเชื่อมั่น และสร้างความสุข อบอุ่นให้แก่กันและกันอันเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเยาวชนต่อไป

4. ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน พบว่า ผู้นำชุมชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทั้ง ภาครัฐและภาคเอกชนให้การสนับสนุนและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ก่อให้เกิดความอบอุ่น มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และก่อให้เกิดเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

5. ทักษะส่วนบุคคลด้านสุขภาพ พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมทักษะส่วนบุคคลด้านสุขภาพทั้งในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทั้งในส่วนของนักเรียน ครู และชุมชนร่วมกัน เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการรับรู้ ทักษะคิด ความเข้าใจ และทักษะในเรื่องสุขภาพ เป็นผลทำให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ทั้งทักษะด้านสุขภาพตนเองและ สุขภาพส่วนรวม

6. การบริการสุขภาพในโรงเรียน พบว่า โรงเรียนได้พัฒนาการบริการสุขภาพทั้งเชิงรุกและเชิงรับ การบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เชื้อต่อการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้

อภิปรายผล

1. นโยบายสุขภาพของโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่า นโยบายสุขภาพของโรงเรียนมีทิศทางในการกำหนดนโยบายสุขภาพ และยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน รูปแบบของนโยบายสุขภาพมีทั้งแบบตั้งรับการบริการสุขภาพในโรงเรียน และรูปแบบกิจกรรมเชิงรุกที่มีกิจกรรมที่เน้นการร่วมคิด ร่วมทำของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นข้อดีที่นโยบายสุขภาพของโรงเรียนมาจากการร่วมคิดร่วมทำ ผู้กำหนดนโยบายทุกระดับที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากการตัดสินใจของตนเองและยอมรับผิดชอบในผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดขึ้น (สุรเกียรติ์ อชานูภาพ, 2541) ผู้บริหารได้เล็งเห็นความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาและการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เชื้ออำนวยการให้นักเรียน ประชาชนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมี

สุขภาพที่ดี (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2541) ซึ่งความรู้ ความเข้าใจของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเชิงบวกต่อนโยบายการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน เป็นกระบวนการที่ทำให้ทุกคนในโรงเรียนมีสุขภาพที่สมบูรณ์ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข บุคลากรในโรงเรียนทุกคนควรได้รับการสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน และโรงเรียนมีการพัฒนาสุขภาพอนามัย การมีส่วนร่วมของทุกคนเพื่อให้ทุกคนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในด้านนโยบายว่าทุกคนในโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน นโยบายสุขภาพควรครอบคลุมกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพของทุกคนในโรงเรียน ซึ่งการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางบวก และยั่งยืน (ลักษณะ เต็มศิริกุลชัย, 2541) นโยบายสุขภาพมีกิจกรรมที่เน้นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ มนัสดา บุญรักษา (2532) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาโครงการสุขภาพในโรงเรียนเป็นการถาวร และผู้บริหารใช้วิธีการทั้งเชิงรุกและเชิงรับ มีองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานแบบพหุภาคี ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้การ ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน ครู ผู้เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและชุมชน ประสบผลสำเร็จคือการมี สุขภาพดี และมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง

2. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

จากการศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียน มียุทธศาสตร์ในการจัดสิ่งแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของผู้เรียนและผู้ทำงานโดยความร่วมมือจากครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นข้อดี มีกิจกรรมโครงการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยภาครัฐและภาคเอกชนในชุมชนได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ร่วมกันดูแลสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ (สุรเกียรติ อชานุกาพ, 2541) ก่อให้เกิดความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีต่อการเรียนการสอน ซึ่งได้สอดคล้องกับ กุสุมาลย์ มาแมนสกุล (2540) พบว่า โครงการที่จัดขึ้นมีวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อกระตุ้นให้เกิดความตระหนัก ให้ ความรู้ ปลูกฝังจิตสำนึก ฝึกการเกิดทักษะ และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่ง กุลภัสสร ชินตระกูลรัตน์ (2533) พบว่า สภาพการจัดสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ห้องเรียน และเครื่องใช้ในห้องเรียน อาคารเรียน ท่าเลที่ตั้ง โรงเรียน การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับดี

สำหรับความรู้ ความเข้าใจและความคิดเห็นของนักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเชิงบวกในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ซึ่งเห็นว่าโรงเรียนควรจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพของทุกคนในโรงเรียน และโรงเรียนควรจัดให้มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี โรงเรียนควรจัดโรงอาหารให้ถูกสุขลักษณะตามหลักสุขาภิบาล และอาคารเรียนควรจัดให้มีการดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียนควรจัดให้มีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย มีสุขาภิบาลที่ถูกหลักอนามัย มีน้ำดื่ม น้ำใช้เพียงพอ กระตุ้นให้นักเรียนดูแลสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในโรงเรียน และโรงเรียนสร้างสิ่งแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเรียน (ลักขณา เดิมศิริกุลชัย, 2541) และสุนทรี ภูพัตยากร (2539) พบว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาโดยเร่งด่วนคือ การจัดสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม ปรับปรุงโต๊ะเก้าอี้ รวมทั้งการบริการน้ำดื่มอย่างเพียงพอ ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการพัฒนาที่มีส่วนร่วมของนักเรียน ครู เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางกายภาพ สร้างสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน สะอาด สวยงาม สะดวก น่าอยู่ เอื้อต่อสุขภาพ และการทำงานของทุกคนในโรงเรียนและชุมชน

3. สิ่งแวดล้อมทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมเกิดจากการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ได้แก่ นักเรียน ครู และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นแบบอย่างทางด้านเจตคติ และค่านิยมที่ดีสำหรับทุกคนในโรงเรียน มีกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นข้อดีสำหรับโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพจิตในโรงเรียน กิจกรรมส่งเสริมความต้องการทางสังคมของนักเรียนและครู สร้างสิ่งแวดล้อมที่อบอุ่น เชื่อมมั่น และเป็นมิตร เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและตั้งใจเรียน โรงเรียนให้การช่วยเหลือเกื้อหนุน สนับสนุนนักเรียนที่ด้อยโอกาสอย่างเหมาะสม สร้างบรรยากาศให้นักเรียนรู้จักตนเอง มีคุณค่าได้รับการยอมรับ (ลักขณา เดิมศิริกุลชัย, 2541) โครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน เป็นกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียน และครู มีประโยชน์ต่อทุกคนในโรงเรียนช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ยังช่วยพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน และสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกันยิ่งขึ้น (ชัย กฤติยาภิชาติกุล, 2543) จะเห็นได้ว่าโรงเรียนได้มุ่งเน้นความสัมพันธ์ของนักเรียน ครู ในโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม สิ่งแวดล้อมทางสังคมโดยทั่วไป สร้างบรรยากาศที่ดี มีความสุข อบอุ่น และมีสัมพันธ์ภาพอันดีต่อกัน

4. ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ทางโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียน หรือประชาชนมาโรงเรียน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนได้อย่างมาก เช่น เชิญเป็นคณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการพื้นฐานการศึกษา กรรมการชมรมศิษย์เก่า มาร่วมกำหนดนโยบายของโรงเรียน มาประชุมกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เชิญพบปะสังสรรค์กัน มาชมนิทรรศการทางวิชาการต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อดีของโรงเรียน เป็นการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิต (ประเวศ วะสี, 2541) และผลการวิจัยได้สอดคล้องกับ วิภาพร อมรเสนารักษ์ (2540) และลัดดาวัลย์ เกษมพิทักษ์พงศ์ (2539) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน โรงเรียนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางถึงดีมาก และทางโรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือชุมชน ด้วยการเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพสู่ชุมชน บริการด้านกีฬา สถานที่ต่าง ๆ ช่วยเหลือบริการนันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมรณรงค์ด้านสุขภาพในชุมชน เช่น รณรงค์โรคเอดส์แห่งโลก วันงดสูบบุหรี่โลก วันยาเสพติดโลก และกิจกรรมรณรงค์ใช้เลือดออกในชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่เข้มแข็ง

5. ทักษะส่วนบุคคลด้านสุขภาพ

โรงเรียนได้จัดทำการสอนโดยใช้กระบวนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำ และหาประสบการณ์ ทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ นักเรียนมีทักษะในการเล่นกีฬา การออกกำลังกายอย่างน้อยวันละ 30 นาที หรืออย่างน้อยออกกำลังกาย 3 วันต่อสัปดาห์ โดยมีกิจกรรมการออกกำลังกายกิจกรรมกีฬา นันทนาการต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมเป็นชมรมกีฬาซึ่งเป็นข้อดีของทางโรงเรียน และสอดคล้องกับการศึกษาของ ประทีป ตั้งรุ่งวณิชธนา (2540) พบว่า นักเรียนมัธยมปลายมีความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาอยู่ในระดับดี โรงเรียนสารภีพิทยาคมมีอาคารศูนย์กีฬา ซึ่งเป็นสถานที่เล่นกีฬาและบริการประชาชนในชุมชนใกล้เคียงด้วย จะเห็นว่าชุมชนสามารถมีสถานที่ที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งแห่ง และเป็นการสร้างความสัมพันธ์และส่งเสริมทักษะด้านกีฬาและการออกกำลังกายด้วย เพื่อให้โรงเรียน นักเรียน ครูและชุมชน มีส่วนร่วมในการรับรู้ ทัศนคติ ความเข้าใจในทักษะสุขภาพ ส่งผลให้ครู นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพตนเองและสุขภาพส่วนรวม

6. การบริการสุขภาพในโรงเรียน

โรงเรียนได้จัดกิจกรรมบริการสุขภาพขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียน และบุคลากรได้รับบริการอย่างทั่วถึง ทั้งมีการบริการสุขภาพจากนักเรียน เยาวชน สาธารณสุขในโรงเรียน (ยสร.) ครูอนามัยโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในชุมชน ตลอดจนมีการบริการสุขภาพจากหน่วยงานของภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี การตรวจสุขภาพพิเศษ การตรวจทันตกรรม การตรวจวัดสายตาด้วยระบบคอมพิวเตอร์ การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งงานบริการสุขภาพนักเรียนได้รับความร่วมมือจาก นักเรียนเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับสรรสนีย์ ใจกล้า (2539) พบว่า ผู้นำเยาวชนสาธารณสุขในโรงเรียนมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะงานที่ปฏิบัติอยู่ในระดับดี ความร่วมมือของนักเรียน กลุ่มเพื่อน รุ่นน้องที่ร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับ ลัดดาวัลย์ เกษมพิทักษ์พงศ์ (2539) พบว่า การรับรู้บทบาทที่ปฏิบัติจริงโดยรวมของครูอนามัยโรงเรียนอยู่ในระดับดี

การบริการสุขภาพในโรงเรียนยังได้รวมไปถึงการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นการพัฒนาการบริการสุขภาพในโรงเรียนทั้งเชิงรุกและเชิงรับ การบริการสุขภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งผลให้นักเรียน ครู มีสุขภาพดี

สรุป จากการศึกษาศักยภาพของโรงเรียนสารภีพิทยาคม ในการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยงของโรงเรียน โดยใช้ SWOT analysis ตามการวิเคราะห์องค์ประกอบขององค์การอนามัยโลก โดยสรุปดังนี้

จุดแข็งจากสภาพแวดล้อมภายใน (Strength) ของโรงเรียนสารภีพิทยาคม พบว่า นโยบายสุขภาพของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพในโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางสังคมของโรงเรียน ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน และการบริการสุขภาพที่เอื้อต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพราะเกิดจากการร่วมระดมความคิด ร่วมทำกิจกรรม ทั้งกิจกรรมเชิงรุก และกิจกรรมเชิงรับ และมีการพัฒนาสุขภาพในระบบการบริการสุขภาพแนวใหม่ที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดี การอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขทั้งส่วนบุคคลและชุมชน

จุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน (Weakness) ของโรงเรียนสารภีพิทยาคม น่าจะเป็นข้อจำกัดในด้านอาคารเรียน สถานที่ และบริเวณโรงเรียนที่ไม่สามารถจะสร้างอาคารเรียน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เพิ่มเติมได้ และขวัญ กำลังใจ ความร่วมมือของนักเรียน ครู ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีส่วนร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่เกิดจากความร่วมมือของนักเรียน

ครู และผู้เกี่ยวข้องที่จะระดมความคิด ร่วมทำกิจกรรมพัฒนาต่อเนื่องให้ยั่งยืนได้ ทั้งนี้ต้องเกิดจากการบริหารงานหรือการรวมกลุ่มบุคคลในโรงเรียนให้เกิดประชาคมในโรงเรียนให้เข้มแข็งต่อไป

โอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอก (Opportunity) ของโรงเรียน น่าจะเป็นชุมชน หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและสื่อมวลชนในชุมชน การประสานร่วมมือกันและให้การช่วยเหลือกับทางโรงเรียนในด้านการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนนี้ จะดำเนินการพัฒนาไปสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้

อุปสรรคสิ่งแวดล้อมภายนอก (Threats) ของโรงเรียนน่าจะเป็นผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน หรือผู้เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจด้านสุขภาพ ความเป็นผู้นำ ผู้ตาม และขาดความร่วมมือที่จะนำไปสู่การพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนสารภีพิทยาคม มีความพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพได้ แต่ยังไม่ได้ประกาศเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพตามความต้องการของชุมชน
2. โรงเรียนควรปรับปรุงกลยุทธ์เชิงรุกในกิจกรรมการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ ทั้งระยะสั้น และระยะยาวอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ชัดเจน
4. โรงเรียนควรจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของอำเภอ และจังหวัดเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
2. ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน
3. ศึกษาการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
4. ศึกษาความร่วมมือของชุมชนต่อการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
5. ศึกษาการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในระดับประถม

ศึกษา และมัธยมศึกษา